

Előfizetési árak:

Egész évre	-----	12 frt.
Félévre	-----	6 "
Negyedévre	-----	3 "
Egy óra	-----	1 "
— Egyes szám 4 kr. —		

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

TORONTÁL

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek,
Zápolya-utca 1-8 szám,
hová a lap szerkesztési részét, illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

Perczel Dezső programja.

Nagybecskerek, január 30.

Magyarország új belügyminisztere Perczel Dezső beszámolót tartott Bonyhádon választói körében, mely egyúttal programbeszédje is volt. A belügyi költségvetés letárgyalatván, a miniszternek nem lett volna egyhamar alkalmja, hogy terveit a nyilvánosság előtt bővebben fejtegetse, ezért felhasználta ezt a kínálkozó pillanatot, hogy elmondja mindazt, mit a jövőre nézve tervel, vagy szándékozik megtenni.

Az a határozott, biztos, tiszta és józan hang, mely a belügyminiszter beszédéből rögtön szembe tűnik, bizonyára csak azokat lepte meg, kik eddigelé az ő működését vagy nem kísérték méltányos figyelemmel, vagy pedig az elfogultság szemüvegén keresztül nézték azt.

Mert ő nemcsak mint a szabadelvű párt egyik oszlopos tagja vett élelnek részt a közigazgatási ügyekben, hanem politikai pályafutása legeslegelején is már erőteljes tehetséget épp ez ügyeknek szentelt. És minden tétét, minden cselekedetét szilárd elhatározás, férfias erély jellemezte.

Mint a közjogi kiegyezés alapján álló és a szabadelvűség elveit valló kormány tagja, a követendő általános politikai irányról nem kellett nyilatkoznia. Természetes is, hogy ugyanazokat az elveket fogadja el, melyet Bánffy báró miniszterelnök a kabinet bemutatkozása alkalmával a Házban már bőven kifejtett.

Annál behatóbban foglalkozott azonban a szakmájába vágó kérdésekkel. A ki végigolvassa a beszédet, az azt a nyugodt meggyőződést szerzi, hogy nem volt egyetlen egy momentum sem, mely a miniszter figyelmét elkerülte volna. Az egyházpolitikáról szólva, ugyanazon hangnemben beszélt, mint a kultuszminiszter Wlassics Gyula. Nem háborút hirdetett, hanem bé-

két; a nélkül azonban, hogy a liberális elvek lényegükben a legkisebb csorbát is szenvednének.

Fontos és igen helyes a miniszternek az a nyilatkozata, melyet az állami anyakönyvvezetésről tett. Komoly célja, hogy már szeptember hónap az állami anyakönyvvezetést az egész országban bevezesse s hogy ezek vezetésével a tanítókat bizza meg. E terv megvalósulása sok akadályt hárít majd el. Mert való igaz, hogy némely helyen a specialis viszonyok is kívánják azt, hogy a tanító vegye át az anyakönyvek vezetését.

A vidéken a nép szellemi vezetőjének a papnak hatalmas segítőtársa a tanító. — Ő tud a nép nyelvében beszélni, megérti gondolkozását, s a mi fő, bizalommal vannak iránta. Az ő kezétől kereszttul a nép könnyebben barátkozik meg talán ezzel a reformmal is.

Miután a miniszter még a kötelező polgári házasságról s a másik még törvénynyé nem vált egyházpolitikai javaslatokról is elmondta véleményét, áttért a közigazgatási reformok taglalására. A szorgalmas munka képezi itt a miniszter jel-szavát.

Azokra az alapfundamentumokra, melyeket elődje oly biztosan lehelyezett, akarja bizni az elkészítendő épületet. De nem szeretné azt, ha munkájában megzavarják, vagy hogy lássák, miképen rakja a követ a köre. Kész dologgal áll a törvényhozók elé. Az egyes javaslatokat nem külön-külön, hanem együttesen bocsátja majd a törvényhozó testület ítélete elé. Így összegezve, a kép tisztább lesz, s az ítélet, kritika is teljesebb, helyesebb.

A miniszter beszéde folyamán, miután részletesen foglalkozott az egyes közigazgatási reformokkal, a földművelésügyről, igazságügyről is megemlékezett.

Ime, nagyjában véve felsoroltuk a miniszter beszédének kimagasló pontjait.

Az a lelkesedés, mely a választókat a beszéd után eltöltötte, őszinte és megérdemelt volt. Perczel Dezső minden frázis nélkül tartalmas programot adott; s mi igen örülünk annak, hogy Magyarország belügyeinek vezetését ily széles látókörű buzgó szakemberre bízták.

HIREK.

Tájékoztató.

- Január 31. Rendkivüli megyei közgyűlés.
- Február 2. Iparosok bálja.
- Február 2. A nagybecskerei népbank közgyűlése.
- Február 3. A nagybecskerekikaróképzőintézet közgyűlése.
- Február 3. A polg. lövészegylet közgyűlése.
- Február 9. Athleták bálja.
- Február 23. A lövészegylet bálja.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van nők részére kedden és pénteken délután.

— Személyi hír. Krsztics János polgármester tizenkét napig tartó utjáról ma reggel visszaérkezett Nagybecskerekre.

— Tizenkétmillió kölcsön konvertálása. A Temes-Bega-vízszabályozási társulat véleményező bizottsága, mint Temesvárról írják, e hónap 26-án a társulat helyiségében ülést tartott, amelyen a beteg kormánybiztos, Dr. Molnár Viktor főispán helyett Nikolics Fedor báró v. b. t. t. elnököt. Tanácskozási tárgya volt ama módosítók megbeszélése, amelyek mellett a társulat tarthatatlanná vált pénzügyi viszonyainak rendezését célzó tizenkétmillió kölcsön konverziója legkisebbséggel megvalósítható volna. A bizottság a konverzió keresztülvitelét és annak a társulati érdekeltségre háruló nagy és elvitázhatatlan pénzügyi előnyeit kimutató igazgatósági előterjesztést elvből egyhangulag elfogadta s elhatározta, hogy a jelentést kinyomatja, a tagoknak megküldeti és a véleményező bizottságnak jövő hónapban tartandó ülése napirendjére tűzti.

A „TORONTÁL” TÁRGYAJA

Meg fogja csálni.

Irta: Zempléni P. Gyula.

Még alig nyitotta el gyermekcipőit, már azt jósejgatták felőle, hogy szerencsétlensége lesz az urának, ha ugyan akad valaha oly elszánt, vakmerő ember, a ki feleségül venné. Mikor a polgári iskola majálisán társaloni látták és a zene, szibongás zűrzavaros zajából kihangzott ezüst kezűgása, az erkölcsökben megfontyodt egyszűttek legyezűk mögűl cufolódak rajta, hogy már ma sem tiszteséges leány. Sokra vissza, ha így halad.

Szép leányra nézve mindenesetre keveset biztatás. Egyébként olyan, a milyenek veszűk. Ha a fapapirán himbálódzó gyermek fiúról szabad azt jövendűlni, hogy huszárgenerális lesz belőle — ha az udvaron mesziláb tutkosó házmeztergyerekről szabad azt feltérni, hogy hercegprímás is válhatik belőle — ha boldog emlékezetű Liszt Ferencnek szabad volt minden zongorásó hölgyrűl, — kit a musza helyett ő csókolt homlokuk — azt a kevesetű nyilatkozatot tenni, hogy kiváló tehetség rejlik benne, miért ne szabadjon a kis leányrűl, ki már az iskolapadban is kacérkodik, az mondani, hogy jaj annak, a ki valaha „boldogítani” fog. A szép leányból elvégre sem huszártiszt, sem hercegprímás nem lehet — ne zárjunk el tehát elűle minden utat!

Fejűdűt, mint a róssa. A bimbóra rámosolygott egy napsugár és fejedelmi virág lett belőle. Szemei gyűjtottak, ha behunyta is azok, ajkai beszéltek, ha némán összezáródak

is. Szerelme volt hivatva. Szerelme, mely nem ismer megalkuvást, mely önmagától szűlűtik, nagygyá nő és önmagában semmisűl is meg. Igen, jaj annak, a ki az ilyen nő szeret és a ki az ilyen szerelmet megérteni, azt egész nagyságában átérzeni nem tudja, — de tűd, boldogság annak, ki a szív beszédűt érti és a csék mámorító hatásától megűtasulva, abban a szerelemben találja fel egész világot.

Elkűyestetett, araszos jószág volt. Mikor még bölűgűben ringattak és anyja azon a bölűgűs nyelven szűlt hozzá, melyet csak a kis babák és kis mamák értenek meg, — már akkor is rózsaszinben látott maga körül mindent. Rózsaszinű ablakűvegen át özőnűt be hozzá a fény és a világszűg, rózsaszinűek voltak a gyermekszoba sejeiműkűje, rózsaszinűeműtakaró védte az apró testet a hideg ellen, rózsaszinű függűnyűkűn át szűrűdűt be a napsugár... csoda-e, ha maga a baba is rózsás volt mindig, nyűlű, illatos virágszűlű.

Nem iserte az életet a maga rid g való jában kéűbb sem. A sors olyannyira kedűben járt, hogy még etűl is megűnűlte. Tűvis nem akadt az utjába sehasem, rózsákkal volt behűtve ez is. Becrűzett, dedűlgetett kűcsű volt minden kűnek. A mit a tudomás és műűvészet kialűlt, hogy nűnek vajűk ekkűsségűvé, azt mind bele-nevetek, rádadűl a kacérkűdűk. És ez nem hullt termeketlen talajba. Kacérkűdűt, a mikor nevelűdűje az elű gyermekűdalokra oktatta, kacérkűdűt, midűn a felűbb leányiskolában a hallgatók diszes sorai és a tudűs professzorok elűtű számolt be ismereteivel és kacérkűdűt jűkedűben, benatűbűn egyarűnt. Mosolyával bűditűt, tekintetűvel szűdűt, nevetűseivel ket-segbe ejtűt.

Kűrdűrajongtűk, mint a hogy a pillék kerűngenek az égű láng körül, mely halűt hoz nekűk, ostromoltűk, mind a hogy a bevehetűlen várűt vívjűk a vűtes katonák, életmegűvetűssel, olthatatlan dűcsűűssűgűműjűssűggűl.

Ès mindenki gyűszűnek tarthatta magűt. As a leány az ördűgtűl tanulhatta el mesterségűt. A kűre rűnezett, az elveszett, p dig nem kedűvesett kűlűbűsen senkűnek, nem biztatott senkűt és mégűs minden egyes udvarlűja azt hitte, hogy ővű a pűlma. A férfűk imádtűk, a nűk gyűlűlűtek és talűn már igazűk is volt, hogy jaj annak, kűnek valaha felesége lesz.

Egyesűre csak asszony lett. Eljűgyűsűsűrűl alig érűtűt a világszű. Senkű sem nézte, senkű sem tartotta menyasszonykűnak. Tovűbű kacérkűdűt, tovűbb mulatott. A kik tudtűk rűl, csupa jóakarűtbűl azt kezűdtűk sugdosni, hogy önmagűt igyekűsűk ámitűni, hogy úgy tessz, mint az öngűyűkűsűk, kik szűbűkűben a tűlűtűt pűsztolűt rejtűgetűk és mámorba ringatűk magűkat, hogy nagyon is szerelmes, de nem abba, a kűvel az oltűr elű fog állni, hanem egy szűgűry, szűrűnyű fiatal emberbe, ki nem lehetett számot tevű tűnyűszű ot, a hol a gardszűgű, vagyon, jólét, csalűdi fény és hűnűvű billentűttűk a mérleg serpenűjűjt oda, arra az oldalra, a honnan a szívűnek minden hatalma, a szerelmeűnek minden varűszűereje nem bírta tűbbű kűmosűdűtűni.

Asszony lett belűle, világszűp, ragyogű asszony. Kűrűportűja egy eűkűlű kűrűnek, mely hűdűt nekű, elűtűtűt elűme a társaságnak, mely rendűt szab és rendűt zavar. Rózsaszinben látott most is mindent, a gyermekszoba kűrűpitűjai a há őszoba falán ujultek meg és a szerelmeűnek szűlűt, lűdűlűtűbű. arűdűlűtűbű fénybe talűn soha, sehol sem volt. A férj, a gyűtes a versenyzűk szűgűlűben, carűdűntűg elűvűt a gyűnyűrűkűt és

— **A lugosi püspök.** Az üresedésben lévő lugosi görög szertartású katolikus oláh püspökségre legtöbb kilitása van ez idő szerint, mint értesülünk, Matyeczko Nándor ungvári papnöveldei lelkiigazgatónak. Mint biztos kut forrásból értesülünk, a kormány felhívására e napokban már járt is Budapesten s teljes ígéretet nyert erre. Oábul ugyan nem tud, de annál nagyobb szolgálatot tehet a magyar állameszmének, mert hatalmas szónoki képessége által lebilincseli a hallgatókat.

— **Estély a Koronában.** Kís számú de annál vigabb társaság áldozott tegnapeste a Koronafogadó nagytermében a táncz kedvtelésének. A mulatságon a következő hölgyek vettek részt:

Asszonyok: Szathmáry Kálmánné, Réczey Jánosné, Witt Lászlóné és Linyacsai Painé.

Leányok: Lacsay Irénke, Petrovics Irénke, Réczey Annuska, Szathmáry Sarika és Sztojánovits Otília.

— **Változás egy czégben.** A Nagybecskerekben valamint a nagyobb külföldi kereskedelmi emporiumokban is kitűnő hírnévnek örvendő Weisz Hermann féle, közel ötven év óta fennálló herinbergi disz- és rövidaru üzletnek, mint egy hozzánk érkezett körlevél tudatja, ez évi január 1-től kezdve Weisz Izidor, a Ferencz József-rend lovagja, a cségnék eddig is társa, az egyedüli tulajdonosa.

— **A dinamitos pópa.** Még októberben megírtuk, hogy Petrovics László bányai jegyző lakása ablakára ismeretlen tettes dinamitot helyezett el, mely éjfélkor felrobbant s az alvó család tagokat az ablak szilánkjai súlyosan megsebesítették. Azóta sok idő elmúlt s némelyek az egész merényletet el is feledték — s maga a tettes is már könnyebben lélegzett, gondolván, senki sem fogja tovább kutatni e feledésnek indult ügyet. Közlelebről azonban Stein József vizsgáló bíró és Oszlányi Korré kir. ügyész Bányára érkeztek s több egyént kihallgatva, házkutatást tartottak Bogójevits Demeter gör. kel. lelkész és ennek testvere lakásán, a ki mint munkás volt alkalmazva a Vaskapuvállalatnál. A kutatás eredményre vezetett, mert úgy laposnik, mint a bányai házukban nagy mennyiségű dinamittörményt találtak, mely tökéletesen megegyezik annak a roncsaival, melyet corpus delictiként a vizsgáló-bizottság annak idején megtalált. A munkás Bogójevits azonnal letartóztatották s a vizsgálatot a pópa ellen is folytatni fogják. A pap es jegyző nem valami jó egyetértésben éltek egymással s így valószínű, hogy a jegyző igazságos szigorát a testvérek valamelyike ez uton óhajtotta megtorolni.

— **Halott a kupében.** A Nagykikinda felől tegnap este tíz óra után érkezett személyvonat halottat hozott Nagybecskerekre. Mikor a kálauz a vonat megérkezése után tíz percczel sorra járta a kupékat, egy másodosztályú kocsiszakaszban ingujjra vetkőzött, — az első benyomás utána itélve — alvó utasba ütődött. Miután kétszer-háromszor eredmény nélkül költögette, odavilágított a türelmetlen kálauz a lámpájával a halotti slomba merültek látszó

a fiatal asszony szeretett, boldog volt — kacérságból, hogy a világot meghazudtolja.

A mit a leány sejtett, azt az asszony már tudta. Érezte, meg volt róla győződve, hogy hóféhér karjaival úgy tud ölelni, hogy azok közül szabadulni soha senki sem akar. Tudta, érezte, hogy ajkainak csókjaival megörjítheti azt, ki csókja után vágyik és a kacérság, melyet a szűziesség bája enyhített, most teljesen kifejtett, mint a virág, melyet egy türelmetlen kéz ideges szenvedélyességgel felfakaszt.

Létezik-e asszony a világos, a ki az urán kívül más férfiúnak nem akarja tetszeni? Van-e nő, ki nem élne hódító fegyverrel, a mikor látja, hogy ezek előtt felté lenül mindenki megadja magát?

En úgy gondolom, hogy a szép asszonyok valósággal kéjelegnek abban a tudatban, hogy ellenállhatatlanok és élvezetet találnak a sóhajásokban, melyekkel azok epednek utánuk, kiknek bennük csak távolból teltetik gyönyörűségük.

És miért legyen a férjnek egyedüli joga arra, hogy szép feleségével büszkélkedhessen. A kertben pompázó virág illatát nem élvez minden arra elmező, a művész remek alkotásaiban nem gyönyörködik mindenki egyformán? Csak a szép asszony legyen tilos, mert felette a férj örökdi, kinek zsarnokságát törvény és társadalom egyaránt szentesíti!

A léha udvarlók, kik ósdiaknak tartanak magukat, ha asszonyokat nem csábitanának, gondoskodnak róla, hogy a hitvesi lüség egére felleg boruljon. A barátok pedig megteremtik azt a hangulatot, mely fogékonytá teszi a legjobb asszonyt is a legrosszabtra.

utas arczába, amely szederjes foltokkal tarkázza megüvegesedett szemekkel meredt az imbolygó gyér világitásban a megrémült kálauz felé. Gyöngye, egyre lassuló szívverés, amit a kálauz tapogatózó keze érzett, mutatta, hogy az élet még nem egészen költözött ki a mozdulatlanul fekvő testből, de egyszersmind arról is tanuskodott, hogy a szerencsétlen utolsó perceit éli. Mire dr. Menczer Izidor városi orvos a rendőrség embereivel az indóházba kiért, a halál fagyos dermedtségét konstatahlhatta az alig huszonöt évesnek látszó utason, akiben csakhamar Langfelder Pál hernyákovi gazlalkodó ismerték fel. Nyomban a városi kórház halottak kamrájába szállították a holttestet, amelyet a halálok megállapítása végett holnap borozolnak. A tragikus eset egy köztisztelőben álló nagy becskereki családot ejt gyászba és a részvét általános dr. Klein Mór nagybecskereki tudós rabbi irányában, aki az oly rejtélyeseknek látszó körülmények közt elhalt Langfelder ben vejét siratja.

— **Szédelgés a polgári házassággal.** Érdekes eset foglalkoztatja most Ania a közönséget. Az eset majdnem linchelóssal végződött, s csak a csendőrség közbeavatkozása közsönhet, hogy komolyabb baj nem történt. Egy Fischer Halász Sándor nevű dunaföldvári szédelgő a tudatlan népet a polgári házasság rovására vezette tévutra. Anian ugyanis beállított Vass Bálint gyári munkáshoz egy előkelőben öltözött úri ember és eladta, hogy ő gróf Bisingen jámi uradalomban jószágfelügyelő és abból a szándék ből ment Aninára, hogy megőrüljön. Nem bánja bármily szegény is a leány, csak sz p legyen, neki van miből őt eltartani. A házigazda a fiatal ember előadása után a falu legszebb leányának apjához, Kaszás Antalhoz ment és örömmel adta tudtára a „ritka” szerencsét, a melyet egyenesen neki köszönhetnek. A vőlegényt azonnal meghívta ebédre Kaszás, és előkelő modora, ígéretei és urias fellelése csakhamar tévutra vezették a szegény szülőket és a leányt, s midőn Halász kijelentette, hogy hajlandó polgári házasságra lépni a leányával, a szülők is szívesen egyetiek bele s még aznap megtartották az esküvőt. A házasságkötést egy szerződésre alapították, a melyet a vőlegény rögtönözve irt meg és két tanút kért föl a vendégek közül a szerződés aláírására. A szerződés címe volt „Polgári házasság” s ebben a nevezetes okmányban, mely 1 fit 50 kros bélyeggel volt ellátva, a vőlegény összes birtokait a menyasszonyra ruházta. A lakodalom után mint férj és feleség távozott el a fiatal pár a saját lakásukra. A nagy szerencsének, a mely Kaszás urat érte, csakhamar híre futott és tudomására jutott Dreher csendőrőrmesternek is, a ki nagyon furcsának találta a dolgot és táviratozott Jámra. Ott persze nem ösmertek semmiféle Halász nevű embert, mire Dreher a három napos félért letartóztatatta. A vallatásnál kitudódott, hogy Halász egy közönséges szédelgő, a ki már többször volt elzárva s különböző helyeken már négy-szer kötött efféle polgári házasságot Mikor ez a nép tudomására jutott, magrohanták az épületet,

Házi tüzhelyének lángjával vágytak melegíteni mindazok, kiket a leány kegyetlen kacérsága agyonkintott, süldözött. Es a szép asszony, ki úgy játszott imáddóival, mint a macska az egerekkel, végre is gondolkozni kezdett.

Az örökös jólét, a gondtalan élet tévutra tereli a legtisztább elmét is. Az asszony, kinek álmaim nem zavarja a síró baba hangja, kinek nappalát nem teszi kellemetlenné a zsörtölődő főj, ki a szakácsné ügyetlenségéért nem az asszonyra haragszik — a ki a vágyak, óhajta sok, kívánságok bábei zürzavarából is csak meynyei összahangokat hall — a ki minden divatnak egyaránt hódolhat, végeredményben nem zárkózik el attól sem, hogy otthonának körén tulszállva, a nagy világgal is ne foglalkozzék.

A mikor egy szép asszony gondolkozik, az örök sug neki és ritkán akad Margit, ki a kerti jelenet előtt imádkoznak. Miért is lenne ő más, mint a többi, miért lenne kegyetlenebb, mint valamennyi, kik oly igazán jószívűek. Ha már kacérnak, rossznak tartja a világ, legyen rá oka is. Ha már gyermekkorában megjósolták, hogy végsőre lesz az urának, hadd teljesedjék az a jóslat. Ő is úgy fog tenni, mint a többi szép asszony; ha módját ejtheti, megcsalja az urát. Megcsalja! Igen, az az ábrándos, szenvedélyes udvarló találja meg jutalmát. A hős lovagokat babérral koszorúzták a középkor delnői, a napjainkbeli hőöket a szarvakkal díszítik, melyek a férj homlokán nőnek.

Meg fogja csalni az urát, mert unatkozni kezd. Ezt hstározza el, a mint picziny lábai val lengeti bársnyos hintaszékét. Hiszen tegnap is oly szépen beszélt neki az a derék deli

a hol Halász fogva volt s ha a csendőrség védelmébe nem veszi a szédelgőt, megölték volna. A csábitó most az oraviczai börtönben várja büntetését.

— **A színpadi csók.** A bécsi Raimund-színház egyik művésznője a különböző darabokban előforduló szerelmi jelenetek alkalmával nem engedte, hogy partnere a darab utasításához képest megcsókolja. De a szerelmes színész határozottan ragaszkodott az utasításokhoz s a színésznőt minden védekezése mellett is megcsókolta. Ebből aztán perpatvar támadt, úgy hogy a színésznő szerződésének felbontását kérte. A bécsi Fremdenblatt ezt az alkalmat fölhasználta és majdnem ötven jeles színművésznőt felszólított, hogy a színpadi csókra nézve nyilatkozzanak. E nyilatkozatok közül a legérdekesebbek így hangzanak:

A színpadi csók a legcsunyább affektáció s igazi művésznő nem veszi igénybe. Csak azok kényeskednek e tekintetben a színpadon, akik a színpadon kívül olyan babérokra vadásznak, melyeket művészetükkel sohasem tudnának megszerezni. Valóban fölígérlek, ha hallom, hogy társaim ilyen csókkonfliktusokat támasztanak. Hogy is lehet erről beszélni. Ha valamelyik színésznő oly korlátolt és oly köznapj, hogy nem találja benne magát a szerepébe tökéletesen, nincs is érdeme arra, hogy művésznőnek mondják.

Jászai Mari.

En a színpadon a szó legtejszebb értelmében Madame Sans Gêne vagyok. Ha a szerző azt kívánja, hogy csókolózzam, én megteszem... és pedig nem színpadi csókot értve... En Wrangelal tartok, aki a Wallenstein halálában ezeket mondja: Megteszem a hivatalbeli kötelességemet — és nem mondom véleményét.

Grosz Jenny.

Ha a jelenet megköveteli, én megcsókolom a partneremet. De ez a csók nem is — csók.

Hausner Berta.

— **Német színészet.** Operettepremierében volt tegnap ismét része a nagybecskereki közönség német színészládásokat látogató részének. A bánya-mester után a Nevető örökösök, Zeller remiszenczeziáktól homszegő, de azért dallamos zenegyűvele után Weinberger hangjegy-saharaja, amelyben csak elvette csillan meg némiképen elfogadható melodia-foszlány az unalmas senai közhelyek tükő egyhangúsága közepette. A keringőn, bordalon és egy kuplén (Ja, das ist die wahre Liebe nicht!) kívül, amiknek előadásában Polittar asszony, Anders és Clement jeleskedtek, a darab zenéje mitem produkái, a ki a közönséget felmelegíthetné. A változatosság okáért ezuttal hollandus földön, a tulipánhagymák hazájában lejátszódó cselekmény soványságát a kálauzerek sürű egymásutánjával igyekeztek a librettisták helyreütni, némely részben sikerrel is, mert nem egyszer csakugy viharzott a rengeteg kaczagás a közönségen végig, de általa-

busztártiszt, oly kétségbeesettnek, oly szerelmesnek látszott, hogy nem kizozhatja, nem győzheti tovább.

Meg fogja csalni az urát és meghaligatja az udvarlóját. Meghallgatja! Talán egy csókot is raboltat ajkairól, talán azt is eltűri, hogy lázasan dobogó szívvel soritsa, de tovább nem! Szeretője nem lesz senkinek. Mert hátha aztán őt csálnák meg és a csábitás a siker perosében ámitásnak bizonyulna, a mint az rendszerint úgy szokott lenni. Hátha gyávának, méltatlannak bizonyulna, a kiért most mindent, meg önmagát is feláldozni készül. Arról az utról nincs többé visszavérés. Az elcsapott szerető nem lehet többé becsületes hitves.

És miért is csálná meg az urát? Változatosság lehet a léha örömlökben, szórakozást nyujthat a tiltott élvezet, de igaz szerelmet csak a férj oldala mellett találhat.

A gondolkozó szép asszony mellett anyalok is öröknek és midőn mosolyogva, karjait kitarva rohan az ajtó felé, melyben a férj, az egyetlen igaz barát lép be, — azon az ajtón úgy elillannak a csábitás ördögjei, hogy oda soha többé vissza nem térhetnek.

Mégis meg fogja csalni az urát! Azt fogja neki hazudni, hogy nem szereti többé és epedve számlálgatja aztán a perczeket, a mikor ismét együtt lehet vele. Nem szereti többé, nem úgy, mint valaha, nem úgy, mint a mikor felesége lett, hanem ezerszerre jobban, oltthatatlan, soha nem szűnő szenvedélyvel.

A világ pedig hadd mondja róla tovább, hogy jaj annak, ki magához fűzte őt!

ban véve nyomatékos eredmény nélkül, mert a szójátékok legnagyobb részének erőltetett volta még a nevetésre leginkább hajlók körében is sürü fejesóválást idézett elő. Az előadás körül a fentiekemelt főbb szereplőkön kívül még különösen Feuerstein, Clementné, Laube és Bayer Mina szereztek érdemeket. — Holnap Wittels Gyula, a bécsi Carltheater kitűnő tagja kezdi meg három estére terjedő vendég szereplését. Előadásra kerül Der dumme August című bohózat, amelynek főszerepe a vendégművésznek egyik legjobb alakítása.

— **Gólyák naplójából.** A Gradnucza két szomszédos lakásában ma délután egyszerre szállott le a gólyamadár. Az egyik lakásba két ikerfiúcskát, a másikba csak egy fiúcskát hozott ez a népszerű madár. Az ikerk mamájának szőke fejcsokájában furfangos gondolat fogamzott meg, mikor a szomszéd lakásbeli hasoneménnyről értesült. Atkisért a cséklavörös pólyás fiúcskát és odatette a magáé mellé, hogy rájesszen a hazaérkező férjre. A fiatal honpolgárok vidáman csintalankodtak egy ideig, de megjött a férj. S a rájesszes kiütőn sikerült de ekkor nagy baj történt: a szomszéd lakásból átküldtek a gyermekért, akit nem tudtak kiválasztani. A három baba gyanakodva nézgette egymást végig egyikük sem tudta, hogy hová tartozik.

— **A paraszti bank.** Temesvárról írják: A „Délmagyarországi gazdasági bank mint részvénytársaság“ tegnap tartotta alakuló közgyűlést, amelyen a földmivelők nagy számban vettek részt. Wittmann János orsz. képviselő ajánlatára Várady Ferenc pápai kamarást és osákovai esperesplébánost választották meg a gyűlés elnökévé. Az alapító bizottság jelentése szerint a pénztárban jelenleg 75.571 frt 50 kr van. Jegyzetelt 2500 drb 100 frtos részvény, melyre 77.000 frt már be is fizetett. Az alapszabályok szerint a társaság címe: Délmagyarországi gazdasági bank mint részvény-társaság. Részvénytőkéje 500.000 korona vagyis 250.000 frt, mely 2500 drb 200 koronás (100 frtos) részvényből áll. Minden részvény után az üzleti működése megkezdése előtt 60 korona (30 frt) befizetendő. A hátralévő 140 korona havonként 4 koronás részletekben befizetendő. A részvények a névérték teljes befizetése után lezaek kiszolgáltatva. A havi részletek pontosan fizetendők. A késedelmes fizetések után 6 százalékos késedelmi kamatok szedendők be. A ki négy havi részlettel marad hátralékban, az beperelhető. A részvények névre szólók és a megfelelő szelvényekkel lesznek ellátva. Átiratások eszközésénél 1 frt átiratási díj fizetendő a tartalék-alap terhére. A társaság előlegeket ad állam- és értékpapírokra, beraktározott vagy bevaggonozott nyersterményekre. Ezután következett a tisztikar megválasztása, amelynek eredménye a következő:

As igazgatóság tagjai: dr. Kun László, dr. Frecot Mányhért, Kraushaar Károly, Blaskovics Ferencz, Suboiba Sándor, Rosenthal József, Emmer Ferencz, Meissner L., Csaszkovits Mihály (Csákova), Schümichen Jakab (Fehértemplom), dr. Várady Ferencz pápai kamarás (Csákova) és Jung József (Detta).

A felügyelő bizottság tagjai: Schäfer Dossó orsz. képviselő, Mühle Vilmos, Höckl Miklós (Bogáros), Seier Antal és Kellner Ede rendes, Hopp Mátyás és Marschall Ferencz póttagok.

As intézet elnökévé egyhangulag Wittmann János orsz. képviselőt választották meg.

As igazgató-tanács tagjai: elnök gróf Szapary László orsz. képviselő; tagok: gróf Gyürky Abraham, gróf Serényi János (Bukovacs), Röser Adam (Gyertyános), Szeifert János (Gyertyános), Noll György (Szt. András), Poister (Liebling), Müller Gusztáv (Temesvár), Szabooslay Sándor (Csákova), Ruzsicska (Bécs), Höchl Frigyes (Versecz), Pokay Dossó (Másiak), dr. Rieder (Nagy-Jécsa), Hoffmann Vilmos (Perjámos), Tokody Jenő (Ujpecs), Vogel A. (Gottlob), dr. Kramp és Wittmann Antal (Elek), dr. Ebner Alajos (N.-Kikinda), dr. Gross József (Lippa), Blaskovics Mihály (Zichyfalva), Rittinger J. (Dolács), Krier József (Kéz), Ortmann M. (Orczyfalva), dr. Engels János esperes-plébános, Treiss József (Zsombolya), Stein Ferencz (Móriczföld), Huy Gyula (Detta), báró Gudenus (Ivánd), Kristofcsák Gyula (Uj Arad), Pacha István (Temesvár), Herzl J. (Temesvár), Vadász Zsigmond (Módos), Simonsich G. (Temesvár)

Steiner Ferencz (Temesvár), Steger Ernő (Temesvár), Kuhn János (Fehértemplom), Feimer, Jakab (Torontál Szécsány), Klein J. (Jánosföld), Bolovics (Ernesztháza) és Anton István (Varjaas)

— **Egy komikus tragikuma.** Szegedről jelentik: Dezséry Gyula, a szegedi színház jeles művésze, aki sokoldalú tevékenységével, nagy humorával, mindig tiszta és művészi játékkal a színházlátogató közönség szereteti között első rangban áll, nagy bajba került. Tegnap este, amint a színházról a Hévízvárosi-szállóban levő lakására tért, oly szerencsétlenül esett el az utcán, hogy lábát törte. A Szechenyi-téren akadt bele a lába a közúti vasút vágányaiba s itt esett meg a baj. A csont bokájában tört meg. A súlyosan megsérült művészt lakására szállították. Az eset híre mély részvétet keltett a városban s a beteg ma már számosan látogatják meg lakásán, ahol aggódó családja ápolja.

— **Magkereskedő a vádlottak padján.** A budapesti büntető-törvényszék ma folytatta a lopás büntetésben való részesség miatt vádolt Haldek Ignác budapesti magkereskedő elleni végtárgyalást, melynek eredményéhez képest Vizlendvay kir. alügyész, Haldek Ignác magkereskedő ellen lépés büntetésére való felbujtása miatt vádat emelt. Abeles Manfréd ellen a tárgy alá folyamán Mauthner Ödön képviselője Darvai Fülöp a panaszt visszavonta, minek folytán az eljárás ellene beszüntetett; Haldek Ignácot pedig a törvényszék felmentette. A felmentő ítélet ellen egy a közzévaló mint a panaszos felebbezést jelentettek be.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése január 30-án.)

Budapest, jan. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház ma sem fejezte be a vallás és közoktatási budget tárgyalását. Thaly Kálmán, Bartók Lajos és Herman Ottó beszédei után a vita folytatását holnapra halasztották. Az ülés végén Boda Vilmos interpellált a szegszárdi gimnázium ügyében.

Szomorú évforduló.

Budapest, jan. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják: Rudolf trónörökös halálának évfordulója alkalmából a Hofburg kápolnában és a kapucinusok templomában csendes mise volt. A koszorúk közt ott volt Vilmos német császáré is.

Királysértő pap.

Budapest, január 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A még folyó királysértési sajtópöröknek egyik legérdekesebbje kétségtelenül az lesz, melyet február 7 én fog a sajtóbírószék tárgyalni. Az inkriminált cikk a Magyar Néplap című katolikus hetilap hasábjain látott világot s érte a szerkesztő, Lepényi Miklós katelelkész felel majd az esküdték előtt. A cikknek megtörtént volt a címe, s az egyházpolitikai törvények szentesítése alkalmából íródott tele együgyű frázisokkal s azon való rosszhiszemű sopánkodással, hogy „Szent István koronájából kitört a szent kereszt“ s így koronás királyunkat nem illet meg többé az apostoli cím. — A vádlevél többek közt így szól a cikkről.

Okoskodását azon kezdi a cikkíró, hogy a király koronáját a pápának köszönheti s ez oly áruklódnak, ki az egyház védelmét megtagadta s az anyaszentegyház megbántását királyi tekintélyével jóváhagyja, odaszólhat, hogy:

„Méltatlanná tetted magadat a fölünk nyert koronára és címre, est tehát most visszavesszük! S a király — kérde a cikkez — kinek a tekintélyére támaszkodva használhatna tovább az apostoli széktől nyert címet?”

Majd később, miután kijelenti, hogy a polgári házasság megteremtői voltak szerinte azok, kik annak idején ledöntötték a francia trónt, s kiirtották a királyi családot, — így folytatja: „Lehet-e barátja a monarchikus államformának és az egyes családok uralkodási rendjének az, ki a forradalom szülötjét, a polgári házasságot támogatja és teszi lehetővé. Különben ő szentége a

pápa is kimondta má nyíltan: nemcsak monarchiának lehetünk hívei, lehetünk köztársaságiasok is.

E fenyegetésnek látzó szavak után Lepényi így ír: „Az Isten kegyelméből uralkodókat tiszteljük, de a nem Isten kegyelméből uralkodókat nem tiszteljük. A korona is csak úgy méltó a tiszteletre, ha a szent kereszt ékesíti. Kereszt nélkül nincs fénye, nincs dicsősége, nincs tekintélye. Szent István koronájáról letört a kereszt.”

A kir. főügyész úgy találta, hogy egy lelkészről, legalább is elég ennyi tisztelatlansággal nyilatkozni királya felkent személyéről ahhoz, hogy ellene királysértés (btkv. 140. §.) címén pört indítsanak, miért is Lepényi ellen vádat emelt. Az esküdtészi tárgyalást a jövő hónap első csütörtökjén fogják megtartani az alkotmány-utcai törvényszékben.

Elfogott haramia.

Budapest, jan. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Debreczenből telegrafálják: Négy álló esztendei köröztek országzserzte az Alföld egyik legveszedelmesebb haramiáját debreczeni Kovács Lajost. Kezdetben juhásabojtár volt s már husz esztendő korában jól ismerték Debreczentől Bajáig minden járásbírósnál. Most a csendőrségnek sikerült az öcsödi tanyákon elfogni.

Az első születésnap.

Budapest, jan. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Szófiából telegrafálják: A város zászlódiszben pompázik abból az alkalmából, hogy a fejedelmi ház most ünnepli Boris trónörökös első születésnapját.

VASUT-ÜGYEK.

Magy. kir. államvasutak.

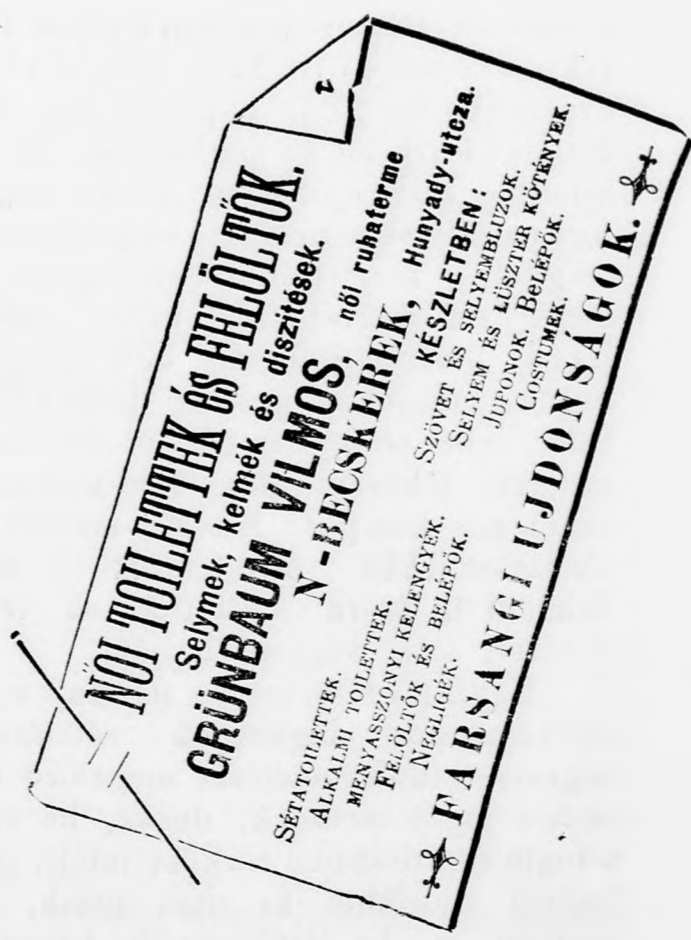
(I. Pótlék az Ausztria-Magyarország, Szerbia, Bulgária és Törökország közötti forgalomban 1894. évi január 1-től érvényes személy- és podgyasz díj-szabáshoz.)

Az Ausztria Magyarország, Szerbia, Bulgária Törökország közötti közvetlen forgalomban 1894 évi január hó 1-től érvényes személy- és podgyaszdíj-szabáshoz 1895. január 1-vel I. Pótlék lép életbe, mely különféle helyesbítéseken kívül a vesztegárok esetén fogantositandó határozmányokat tartalmazza. Ezen pótlék a m. kir. államvasutak igazgatóságának díj-szabás elárusító osztályában (Csengery-utca 33. C. I.) 10 krajozérért kaphatók. Budapest, 1894. december 20. Az igazgatóság. (Utánnymat nem díjaztatik.)

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Helyettes szerkesztő: Kabos Bertalan.

Nyilttér.*

* Az e rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

